

Cursuri universitare

Asist. univ. dr. Andreea CORSEI

FACULTATEA DE DREPT

Program de studii universitare de licență: Drept

Note de curs pentru disciplina

DREPT PENAL GENERAL

Aspecte generale

Asist. univ. dr. Andreea CORSEI

FACULTATEA DE DREPT

Program de studii universitare de licență: Drept

Note de curs pentru disciplina

DREPT PENAL GENERAL

Aspecte generale

Universul Juridic

București

-2025-

Capitolul 1

NOȚIUNI GENERALE PRIVIND DREPTUL PENAL

1.1. Introducere

În cadrul acestui capitol sunt prezentate noțiunile generale, precum și principiile fundamentale ale dreptului penal.

Obiectivele urmărite sunt

- *Însușirea noțiunii de drept penal ca ramură a sistemului nostru unitar de drept și deosebirea acesteia de noțiunea de știință a dreptului penal;*
- *Analiza principiilor fundamentale ca idei și reguli diriguitoare care fixează cadrul politico-juridic în conformitate cu care trebuie să aibă loc reacția societății față de cei care încalcă legea penală.*

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 3 ore.

1.2. Conținut

Dreptul penal ca ramură de drept

Considerații preliminare

La apariția primelor comunități de tip social, pedeapsa reprezenta răzbunarea pentru răul comis de infractor. Putea fi individuală sau colectivă și era nelimitată, ceea ce determina, în final, repetarea conflictelor. În consecință, s-a impus limitarea acestora.

În antichitate, *Legea talionului* („ochi pentru ochi și dinte pentru dinte”) a determinat ca riposta să fie proporțională cu intensitatea

agresiunii, ceea ce, deși aparent conferea un caracter de justiție, de dreptate, în fapt, dubla pierdere suferită de societate și, în plus, semnificația și importanța valorilor sociale vătămate puteau fi diferite pentru diferiții titulari ai acestora. Regula talionului a fost înlocuită cu *compoziția* – respectiv înțelegerea intervenită între părțile în conflict, în baza căreia cel vătămat primea o indemnizație pentru răul suferit.

După apariția statului de drept, funcția de apărare a valorilor sociale fundamentale ale societății împotriva faptelor periculoase revine statului și urmează să fie realizată prin intermediul normelor de drept penal. Astfel, faptele indivizilor prin care valorile sociale erau puse în pericol sau vătămate efectiv constituie infracțiuni, iar reacția împotriva acestora reprezintă monopol de stat.

Constatăm că evoluția societății de-a lungul timpului, în perioadele istorice care s-au succedat, a influențat în mod fundamental evoluția sistemelor de politică penală.

Existența în societate a presupus, încă de la început, organizarea și disciplina fără de care conviețuirea ar fi fost de nerealizat. În consecință, instituirea unor reguli de conduită obligatorii care să stabilească drepturi, libertăți și obligații ale oamenilor în relațiile lor reciproce a devenit imperios necesară, iar respectarea acestora asigurată, la nevoie, de către forța publică.

Noțiunea dreptului penal

Pentru ca faptele care constituie infracțiuni să fie bine stabilite, pentru ca sancțiunile cu caracter penal să fie aplicate numai celor ce au săvârșit infracțiuni, este necesar să intervină normele penale, iar acestea, în totalitatea lor, formează dreptul penal.

În doctrină s-au formulat diferite definiții ale dreptului penal, dintre care amintim pe aceea care arată că „Dreptul penal reprezintă *o ramură a sistemului nostru unitar de drept formată din ansamblul normelor juridice care reglementează conduita persoanelor și relațiile dintre acestea în raport cu valorile sociale fundamentale ocrotite de legea penală, prin interzicerea faptelor care pot vătăma sau pot pune în pericol aceste valori, sub iminența aplicării unei sancțiuni penale celor ce le săvârșesc*”.